

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu**

**Komparace daně z příjmů fyzických osob
v České republice a na Slovensku**

Radka Berková

**Bakalářská práce
2012**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radka BERKOVÁ**
Osobní číslo: **E09131**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Komparace daně z příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Stanovení cílů práce

1. Daň z příjmů FO v ČR
2. Daň z příjmů FO na Slovensku
3. Srovnání daně z příjmů FO v ČR a SR
4. Formulování závěru

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- DUŠEK, J. Daně z příjmů 2011. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3801-7.
MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2011. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3800-0.
SCHULTZOVÁ, A. Daňovníctvo (Daňová teorie a politika). Bratislava: IURA EDITION, 2009. ISBN 978-80-80782-64-1.
VANČUROVÁ, A. Daňový systém ČR 2010. Praha: 1.VOX, 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. František Sejkora**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **22. června 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 30. června 2011

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2012

Radka Berková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala Ing. Františku Sejkorovi, vedoucímu mé bakalářské práce, za jeho odbornou pomoc, cenné rady a za čas, který mi při psaní této práce věnoval.

ANOTACE

Jedná se o bakalářskou práci, která zpracovává tematiku daně z příjmů fyzických osob. Cílem práce je srovnání daně z příjmů fyzických osob České republiky se Slovenskem. Z teoretického pohledu se práce zabývá popisem daně z příjmů jak v České republice, tak i na Slovensku. V praktické části práce jsou rozebrány rozdílné znaky daně z příjmů v České republice a na Slovensku, ale také je zde zobrazeno daňové zatížení osob, které platí daň z příjmů fyzických osob.

KLÍČOVÁ SLOVA

daň z příjmů, fyzická osoba, komparace daně, Slovensko, Česká republika

TITLE

Comparison of income tax of physical persons in the Czech Republic and Slovakia

ANNOTATION

This is a bachelor thesis which looks into of the income tax of physical persons. The aim is to compare taxes on personal income of the Czech Republic with Slovakia. This thesis deals with the description of the income tax in the Czech Republic and Slovak Republic from a theoretical point of view. In the practical part of this thesis are discussed similar but different characters of the income tax in the Czech Republic and Slovak Republic.

KEYWORDS

income tax, physical person, comparison of tax, Slovak Republic, Czech Republic

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	12
1.1 POPLATNÍK DANĚ.....	14
1.2 PŘEDMĚT DANĚ.....	14
1.2.1 Příjmy vyňaté z předmětu daně.....	15
1.3 OSVOBOZENÍ OD DANĚ.....	15
1.4 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI A FUNKČNÍ POŽITKY.....	15
1.5 PŘÍJMY Z PODNIKÁNÍ A JINÉ SAMOSTATNÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI.....	16
1.6 PŘÍJMY Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU.....	18
1.7 PŘÍJMY Z PRONÁJMU.....	19
1.8 OSTATNÍ PŘÍJMY.....	19
1.9 ZÁKLAD DANĚ.....	20
1.10 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI.....	22
1.11 VÝBĚR DANĚ.....	23
2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE SLOVENSKÉ REPUBLICĚ.....	27
2.1 POPLATNÍK DANĚ.....	28
2.2 PŘEDMĚT DANĚ.....	28
2.2.1 Příjmy vyňaté z předmětu daně.....	28
2.3 PŘÍJMY OSVOBOZENÉ OD DANĚ.....	29
2.4 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	29
2.5 PŘÍJMY Z PODNIKÁNÍ A Z JINÉ SAMOSTATNÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI A Z PRONÁJMU.....	30
2.6 PŘÍJMY Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU.....	31
2.7 OSTATNÍ PŘÍJMY.....	32
2.8 ZÁKLAD DANĚ.....	33
2.9 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI.....	34
2.10 VÝBĚR DANĚ.....	35
3 KOMPARACE DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA ÚZEMÍ ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY.....	37
4 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ.....	40
4.1 BEZDĚTNÝ POPLATNÍK.....	40
4.2 POPLATNÍK S JEDNÍM DÍTĚTEM.....	42
4.3 POPLATNÍK SE DVĚMA DĚTMI.....	43
4.4 POPLATNÍK SE TŘEMI DĚTMI.....	44
4.5 POPLATNÍK S PŘÍJMEM PŘEKRAČUJÍCÍ MAXIMÁLNÍ VYMĚŘOVACÍ ZÁKLAD.....	46
ZÁVĚR.....	48
POUŽITÁ LITERATURA.....	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Stanovení dílčího základu daně (příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky)	16
Tabulka 2: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti)	17
Tabulka 3: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	18
Tabulka 4: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z kapitálového majetku)	19
Tabulka 5: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z pronájmu).....	19
Tabulka 6: Stanovení dílčího základu daně (ostatní příjmy)	20
Tabulka 7: Sestavení základu daně	21
Tabulka 8: Slevy na dani za rok 2011	22
Tabulka 9: Výpočet daňového bonusu.....	23
Tabulka 10: Výpočet daňové povinnosti	23
Tabulka 11: Výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti u hlavního zaměstnavatele	24
Tabulka 12: Výpočet záloh na daň z příjmů fyzických osob.....	26
Tabulka 13: Stanovení dílčího základu daně (příjmy ze závislé činnosti)	30
Tabulka 14: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu)	30
Tabulka 15: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z kapitálového majetku)	31
Tabulka 16: Stanovení dílčího základu daně (ostatní příjmy)	32
Tabulka 17: Výpočet společného základu daně.....	33
Tabulka 18: Výpočet daňové povinnosti	35
Tabulka 19: Výpočet záloh na daň z příjmů FO	36
Tabulka 20: Výpočet daňové povinnosti a čisté mzdy v ČR a SR	39
Tabulka 21: Daňové zatížení - poplatník bezdětný	41
Tabulka 22: Daňové zatížení - poplatník s jedním dítětem	42
Tabulka 23: Daňové zatížení - poplatník se dvěma dětmi.....	43
Tabulka 24: Daňové zatížení - poplatník se třemi dětmi	45
Tabulka 25: Daňové zatížení při překročení maximálního vyměřovacího základu	46

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Graf zobrazující příjmy do státního rozpočtu za rok 2010	12
Obrázek 2: Graf zobrazující daňové příjmy do státního rozpočtu za rok 2010	13
Obrázek 3: Způsob zdanění měsíční mzdy	25
Obrázek 4: Graf zobrazující podíl příjmů do státního rozpočtu za rok 2011	27
Obrázek 5: Graf zobrazující vývoj inkas v SR v letech 2005-2011	37
Obrázek 6: Graf zobrazující vývoj inkas v ČR v letech 2005-2011	38
Obrázek 7: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení bezdětného poplatníka.....	41
Obrázek 8: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení poplatníka s jedním dítětem	43
Obrázek 9: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení poplatníka se dvěma dětmi.....	44
Obrázek 10: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení poplatníka se třemi dětmi.....	45

SEZNAM ZKRATEK

Č.	Číslo
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZD	Dílčí základ daně
€	Euro (měna)
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruna česká (měna)
Odst.	Odstavec
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
Pol.	Pololetí
S.	Strana
Sb.	Sbírka zákonů
SHM	Superhrubá mzda
SP	Sociální pojištění
SR	Slovenská republika (Slovensko)
Tzn.	To znamená
Tzv.	Takzvané
Z. z.	Zbierka zákonov
ZD	Základ daně
ZP	Zdravotní pojištění

ÚVOD

Tato bakalářská práce seznamuje s daní z příjmu fyzických osob ve Slovenské a České republice. Práce je rozdělena na dvě části. První část je zaměřena na teoretickou stránku zmiňované daně v již zmíněných státech. Druhá část je orientovaná na praktickou stránku, čím je myšlen cíl této práce.

První kapitola, která je součástí teoretické části práce, popisuje daň z příjmů fyzických osob v České republice. Blíže přibližuje postavení již zmíněné daně v daňové soustavě České republiky. Dále objasňuje základní pojmy spojené s touto daní, ale také seznamuje s konstrukčními prvky této daně, jako je například předmět daně, kde jsou blíže popsány jednotlivé druhy příjmů, nebo vymezuje pojem základ daně, který je důležitý pro stanovení daňové povinnosti. V těchto částech je především čerpáno ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Problémem tohoto zákona je složitost a těžká orientace v něm nejen pro uživatele tohoto zákona, ale i pro správce daně.

Druhá kapitola seznamuje s daní z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice. Tato kapitola popisuje základní pojmy týkající se této daně a také seznamuje s konstrukčními prvky této daně, jako je například předmět daně s jednotlivými druhy příjmů nebo blíže informuje o stanovení daňové povinnosti. V rámci této kapitoly je čerpáno ze zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v úplném znenie.

Třetí kapitola, která je obsahem druhé, praktické, části práce, je zaměřená hlavně na porovnání daně z příjmu v obou zemích. Tato kapitola je hlavně zaměřena na rozdílné prvky a především se věnuje příjmům ze závislé činnosti, jelikož tyto příjmy jsou v obou zemích rozdílně vypočítávány.

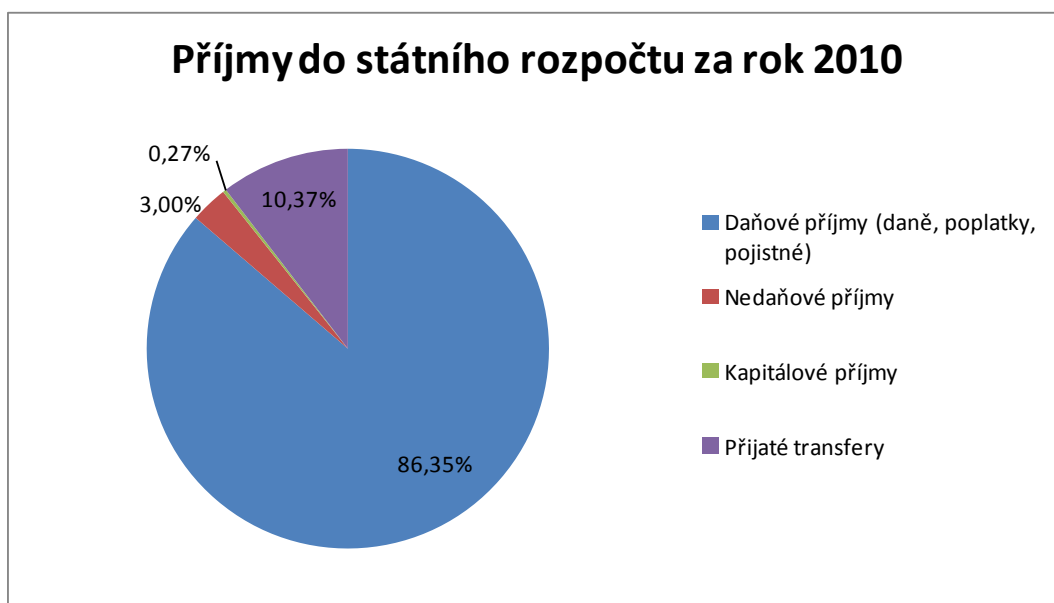
Další oblastí této praktické části je výpočet daňového zatížení daní z příjmů včetně sociálního a zdravotního pojištění. Výpočet daňového zatížení je stanoven pomocí efektivní daňové sazby. Následně se tato daňová zatížení v obou zemích porovnají.

Cílem práce je srovnat konstrukci daně z příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku a porovnat zdanění příjmů ze závislé činnosti. Pomocí efektivní daňové sazby je porovnáno daňové zatížení poplatníka mezi oběma státy. Daňové zatížení bude počítáno pro různé typy poplatníků. Při výpočtech je vycházeno z mezd procentuálně odvozených od průměrné mzdy v dané zemi.

1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ

Tato kapitola bakalářské práce seznamuje s daní z příjmů v České republice. Tato daň je jednou z příjmů, která je nejdůležitější pro státní rozpočet.

Podíl příjmů, které jdou do státního rozpočtu, zobrazuje graf, který je možné vidět na obrázku 1.

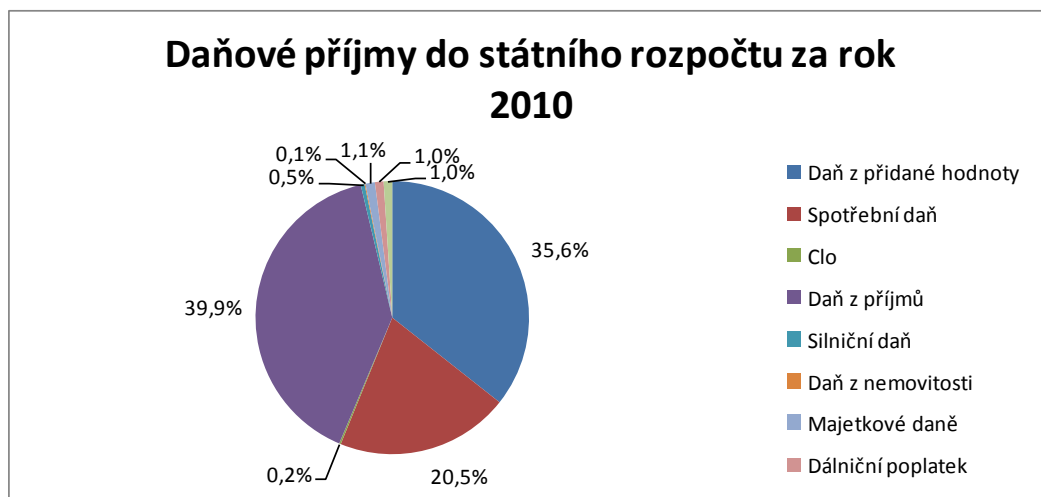

Obrázek 1: Graf zobrazující příjmy do státního rozpočtu za rok 2010

Zdroj: upraveno podle [5]

Z tohoto grafu je patrné, že největší část příjmů do státního rozpočtu tvoří příjmy daňové, které jsou tvořeny daněmi, poplatky a pojistným.

Další obrázek 2 zobrazuje graf, který ukazuje pouze daňové příjmy, které jdou do státního rozpočtu.

Obrázek 2: Graf zobrazující daňové příjmy do státního rozpočtu za rok 2010

Zdroj: upraveno podle [6]

Z tohoto grafu vyplývá, že největší podíl z daňových příjmů jdoucí do státního rozpočtu jsou dány daní z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Daň z příjmů se dá rozdělit na dvě kategorie:

- daň z příjmů fyzických osob (neboli osobní důchodová daň),
- daň z příjmů právnických osob.

Tato práce se zaměřuje na již zmíněnou první kategorii, kterou je daň z příjmů fyzických osob. Tato daň je považována za nejsložitější daň v celém daňovém systému, jelikož jsou na tuto daň pokládány nejvyšší požadavky.

Každý stát s moderním daňovým systémem by měl mít ve svém daňovém systému osobní důchodovou daň. Práce definuje následující prvky:

- poplatník daně z příjmů FO,
- předmět daně z příjmů FO,
- osvobození od daně z příjmů FO,
- základ daně z příjmů FO,
- daňová povinnost,
- sazba daně z příjmů FO.

Nejprve práce seznamuje se základními pojmy. Daň z příjmů fyzických osob se vypočítává za tzv. zdaňovací období. Zdaňovacím obdobím je u této daně kalendářní rok.

1.1 Poplatník daně

Poplatníky této daně jsou všechny fyzické osoby. Tyto poplatníky je možné rozdělit do dvou skupin na tzv. daňové rezidenty a nerezidenty.

Daňoví rezidenti jsou fyzické osoby, které na území ČR mají trvalé bydliště, ale může to být i osoba, která trvalé bydliště na území ČR nemá, ale během zdaňovacího období se zdržuje na území ČR alespoň 183 dní. Tyto fyzické osoby mají neomezenou daňovou povinnost, jelikož podléhají této dani jeho celosvětové příjmy.

Daňoví nerezidenti jsou osoby, které nepatří do skupiny daňových rezidentů a této dani podléhají pouze příjmy, které jsou získány na území České republiky. „To znamená, že tyto osoby nemají na území ČR trvalé bydliště, ani se nezdržují na území ČR déle než 183 dní za rok nebo jsou na území ČR za účelem studia nebo léčení.“ [7, § 2 odst. 3] Tyto fyzické osoby mají oproti daňovým rezidentům omezenou daňovou povinnost.

1.2 Předmět daně

Do daně z příjmů fyzických osob jsou zahrnuty všechny příjmy s výjimkou příjmů, které dle zákona nejsou jejím předmětem. Jedná se o příjmy peněžní, ale i nepeněžní, případně dosažené směnou.

Předmětem této daně jsou:

- a) „příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky,
- b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti,
- c) příjmy z kapitálového majetku,
- d) příjmy z pronájmu,
- e) ostatní příjmy.“ [7, § 3 odst. 1]

Zdaňované příjmy jsou takové příjmy, které náleží do předmětu daně, ale zároveň nejsou od daně osvobozeny. Daň odvádí přímo poplatník nebo plátce.

1.2.1 Příjmy vyňaté z předmětu daně

Příjmy, které jsou vyňaté z předmětu této daně, jsou především příjmy podléhající jiným daním. Mezi tyto příjmy patří:

- „příjmy z dědictví,
- příjmy nabyté darováním (s výjimkami),
- příjmy z přijatých úvěrů a půjček.“ [4, s. 138]

1.3 Osvobození od daně

Příjmů osvobozených od daně je celá řada, proto v této práci nebudou vypsány všechny příjmy. Celý výčet příjmů, které jsou osvobozeny od této daně, je možné najít v § 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Pro nástin je zde uveden stručný výčet osvobozených příjmů:

- „příjmy z prodeje nemovitostí, bytů či nebytových prostor;
- příjmy z prodeje movitých věcí;
- příjmy z přijetí náhrady škody;
- příjmy z veřejných soutěží;
- sociální příjmy;
- příjmy spojené se státní politikou bydlení.“ [7, § 4 odst. 1]

1.4 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky upravuje § 6 zákona o dani z příjmů. Charakteristickým představitelem příjmů ze závislé činnosti je mzda. Jedná se nejvíce o příjmy zaměstnanců z pracovněprávních poměrů, ale i z dohod prováděných mimo hlavní pracovní poměr. Podle zákona o dani z příjmů se jedná o následující příjmy:

- a) „příjmy ze současného anebo dřívějšího pracovněprávního, služebního či členského poměru a obdobného poměru, například příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku;
- b) příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností;
- c) odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob;
- d) příjmy související se současným, budoucím či dřívějším výkonem závislé činnosti podle písmen a) až c).“ [7, § 6 odst. 1]

Mezi příjmy, které nejsou považovány za předmět této daně, patří náhrady cestovních výdajů do výše zákonných limitů a poskytnuté pracovní a ochranné pomůcky od zaměstnavatele.

Mezi příjmy, které jsou osvobozeny, je zahrnuto nepeněžní plnění od zaměstnavatele na odborný rozvoj zaměstnanců, hodnota stravování od zaměstnavatele, hodnota nealkoholických nápojů ze sociálního fondu apod. Především se jedná o zaměstnanecké benefity.

Funkčními požitky jsou myšleny například „funkční platy členů vlády, poslanců, senátorů apod., dále odměny za výkon funkce a to především od orgánů obcí, orgánů územních samosprávy, státních orgánů, občanských a zájmových sdružení atd.“ [7, § 6 odst. 10]

Za příjmy z funkčních požitků se nepovažují příjmy znalců a tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů a rozhodců.

Tabulka 1 zobrazuje, jak se stanovuje dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkční požitky.

Tabulka 1: Stanovení dílčího základu daně (příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky)

příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi příjmy, které jsou tvořeny samostatným základem daně, patří příjmy od „dalšího“ zaměstnavatele do 5 000 Kč za měsíc. V samostatném základu daně jsou zahrnuty příjmy, které se nezahrnují do dílčích základů daně, nýbrž se tam nehodí nebo je chce mít stát pod kontrolou.

1.5 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Dílčí základ daně osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) je modifikován v § 7 zákona o dani z příjmů. Poplatník, který má příjmy z podnikání či ze samostatně výdělečné činnosti, si může tyto příjmy zmenšit o výdaje na dosažení, zajištění a udržení.

Příjmy z podnikání jsou:

- a) „příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- b) příjmy ze živnosti;
- c) příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů;
- d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.“ [7, § 7 odst. 1]

Příjmy ze samostatné výdělečné činnosti jsou:

- a) „příjmy z užití či poskytnutí práv z průmyslového či jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému;
- b) příjmy z výkonu nezávislého povolání, který není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů;
- c) příjmy znalce, tlumočnicka, zprostředkovatele kolektivních sporů, kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce za činnost podle zvláštních předpisů;
- d) příjmy z činnosti insolvenčního správce;
- e) příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku.“ [7, § 7 odst. 2]

Příjmy autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize, které plynou ze zdrojů ČR, jsou samostatným základem daně a daní se zvláštní sazbou daně podle § 36.

Tabulka 2 zobrazuje, jak se stanovuje dílčí základ daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti.

Tabulka 2: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti)

příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ (kladný nebo záporný)

Zdroj: vlastní zpracování

Fyzická osoba musí v tomto případě příjmů vykazovat, ale zároveň i prokazovat své výdaje. V důsledku toho tato osoba vykazuje výdaje prostřednictvím daňové evidence nebo vede účetnictví.

Pokud fyzická osoba nechce vykazovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů předchozím způsobem, může výdaje uplatnit pomocí tzv. paušálu (tzn. procentem z příjmů). Tabulka 3 znázorňuje výši paušálních výdajů jednotlivých příjmů z podnikání a samostatné výdělečné činnosti.

Tabulka 3: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Druh příjmu	Procento z příjmů
Příjmy ze zemědělské činnosti	80%
Příjmy z řemeslných živností	80%
Příjmy z ostatních živností	60%
Příjmy z jiného podnikání a z nezávislého povolání	40%
Příjmy z převodu a využití práv	40%
Příjmy z pronájmu obchodního majetku	30%

Zdroj: [7, § 7 odst. 7]

1.6 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku upravuje § 8 zákona o dani z příjmů. Příjmy z kapitálového majetku se podle zákona o daních z příjmů rozumí příjmy z držby finančního majetku, tzn. běžné a nikoli kapitálové příjmy. Většina těchto příjmů ze zdrojů ČR tvoří samostatné dílčí základy daně a ty se zdaňují srážkou u zdroje. Mezi tyto samostatné základy daně patří:

- „podíly na zisku kapitálových společností a družstev;
- podíly na zisku tichého společníka;
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vlastních knížkách, úroky z peněžních prostředků na vkladovém účtu;
- výnosy z vkladních listů;
- úrokové výnosy z obligací;
- úroky ze směnek emitovaných bankovou k zajištění vkladu;
- úroky z vkladů na běžných účtech, které neslouží k podnikání.“ [4, s. 152]

V rozsahu dílčího základu daně se zdaňují:

- „úroky z vkladů na běžných účtech určené k podnikání;
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček;
- příjmy z převodu předkupního práva na cenné papíry.“ [4, s. 152]

Tabulka 4 zobrazuje, jak se stanoví dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku.

Tabulka 4: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z kapitálového majetku)

příjmy z kapitálového majetku
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

Při stanovení dílčího základu daně nelze u těchto příjmů uplatnit žádné výdaje.

1.7 Příjmy z pronájmu

Příjmy z pronájmu jsou upraveny v § 9 zákona o dani z příjmů. Příjmy z pronájmu obsahují nejen příjmy z pronájmu nemovitostí nebo bytů, ale i movitých věcí.

Poplatník u příjmů z pronájmu může uplatňovat výdaje paušálem. Procento z příjmů by u těchto příjmů činilo 30 %. Pokud poplatník nebude uplatňovat výdaje paušálem, musí prokazovat skutečné výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení pomocí daňové evidence.

Tabulka 5 zobrazuje, jak se stanoví dílčí základ daně příjmů z pronájmu.

Tabulka 5: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z pronájmu)

příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ (kladný nebo záporný)

Zdroj: vlastní zpracování

1.8 Ostatní příjmy

Ostatní příjmy upravuje § 10 zákona o dani z příjmů. Mezi ostatní příjmy se zahrnují všechny zdanitelné příjmy, které nebyly zahrnuty v předchozích dílčích základech daně a nevytvářely u uvedených druhů příjmů samostatné základy daně.

V oblasti ostatních příjmů se mohou některé druhy příjmů vytvářet pomocí samostatných základů daně, jedná se například o výhry ze sportovních veřejných soutěží.

Ostatní příjmy, které se zdaňují v dílčím základu daně, se týkají příležitostných příjmů. Mezi ty patří například „příjmy z pronájmu movitého majetku, příjmy ze zemědělské výroby; příjmy z převodu vlastní nemovitosti; přijaté výživné, důchody; výhry v loteriích, sázkách, výhry z reklamních soutěží a slosování.“ [7, § 10 odst. 1]

Od daně jsou osvobozeny výhry z loterií, sázek a podobných her provozovaných na základě povolení.

U těchto příjmů je možné uplatnit výdaje paušálem, ale pouze u příležitostných příjmů ze zemědělské činnosti., ve výši 80 % z příjmů. Pokud nebude poplatník uplatňovat výdaje paušálem, povede daňovou evidenci, aby prokázal skutečné výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Tabulka 6 zobrazuje, jak se stanoví dílčí základ daně ostatních příjmů.

Tabulka 6: Stanovení dílčího základu daně (ostatní příjmy)

ostatní příjmy
- výdaje na dosažení
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

1.9 Základ daně

Základ daně se stanovuje buď pomocí samostatného základu daně, nebo součtem jednotlivých dílčích základů daně.

Samostatný základ daně je zdaňován pomocí tzv. zvláštní sazby daně, která pro tuto daň činí 15 %. Tento základ daně se dále nesnižuje o výdaje (v tomto případě existují i výjimky, které jsou uvedené v zákoně o dani z příjmů) a ani o odpočty. Tuto daň odvádí plátec.

Sestavení základu daně pomocí součtu jednotlivých dílčích základů daně je znázorněn v následující tabulce 7. Tato tabulka zobrazuje stručnou a zjednodušenou tvorbu jednotlivých dílčích základů daně.

Tabulka 7: Sestavení základu daně

příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků
příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z pronájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku
ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmu (podle druhů příjmů do výše daného druhů příjmů)
= dílčí základ daně ostatní příjmy

Zdroj: [4, s. 142]

Důvod, proč jsou tyto příjmy rozděleny do pěti dílčích základů daně, je, že postavení jednotlivých dílčích základů daně není stejné. Dle daňového výnosu je nejdůležitější dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků.

Druhá skupina příjmů si je podobné z hlediska uznávání výdajů. U těchto dílčích základů daně platí, že lze si uplatnit výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Z toho vyplývá, že rozdíl mezi příjmy a výdaji může být záporný.

Ve třetí skupině jsou příjmy, jejichž dílčí základy daně nemohou nabývat záporných hodnot.

Abychom sestavili základ daně, je nutné sečíst jednotlivé dílčí základy daně. Tyto dílčí základy daně sečteme bez dílčího základu daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, jelikož součet dílčích základů daně druhé a třetí skupiny může dát záporný výsledek. Tento výsledek je nazýván tzv. daňová ztráta, kterou je možné uplatnit v následujících 5 zdaňovacích obdobích. Pokud vyjde daňová ztráta, zdaňují se pouze příjmy ze závislé činnosti. [4, s. 143]

1.10 Stanovení daňové povinnosti

Pro stanovení daňová povinnost je nutné upravit základ daně z příjmů fyzických osob. V první řadě musíme od základu daně odečíst nestandardní odpočty. Mezi nestandardní odpočty patří „úroky z úvěrů na bytové potřeby, dary na veřejně prospěšné účely, příspěvky na penzijní připojištění, pojistné na soukromé životní pojištění, zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace, úhrady za zkoušku ověřující výsledky dalšího vzdělávání a daňová ztráta.“ [2, s. 174]

Po odečtení nestandardních odpočtů vyjde základ daně po snížení.

Další krokem ke stanovení daňové povinnosti je vynásobit snížený základ daně sazbou daně z příjmů fyzických osob. Tato sazba činí 15 %. Následně po vynásobení vyjde částka daně před slevami.

Od této částky odečteme tzv. standardní slevy. Tyto slevy se dají rozdělit:

- na sociální,
- na zaměstnance se zdravotním postižením. [2, s. 174]

Mezi sociální slevy patří sleva na poplatníka a sleva na vyživovanou osobu. Tabulka 8 seznamuje s výší jednotlivých slev na dani.

Tabulka 8: Slevy na dani za rok 2011

Druh slevy	Výše slevy (v Kč/rok)
Držitel průkazu ZTP/P	16 140
Dítě - držitel průkazu ZTP/P	23 208
Manžel/ka - držitel průkazu ZTP/P	49 680
Poplatník	23 640
Manžel/ka	24 840
Invalidní důchodce 1. a 2. stupně	2 520
Invalidní důchodce 3. stupně	5 040
Student	4 020
Dítě	11 604

Zdroj: [7, § 35ba]

Pokud nejsou splněny podmínky standardní slevy během celého zdaňovacího období, pak se vypočítá jedna dvanáctina slevy za každý měsíc, ve kterém byla podmínka splněna po celý měsíc.

Slevu na dítě je možné uplatnit již v měsíci, ve kterém událost nastala (narození dítěte, počátek studia). O tuto slevu je možné snížit vypočtenou daň pouze do nuly. Je možné, že základní částka vypočtené daně nebyla tak velká, aby poplatník mohl využít celou slevu na dítě, tak může vzniknout nárok na tzv. daňový bonus. Tento bonus je znázorněn v následující tabulce 9.

Tabulka 9: Výpočet daňového bonusu

daň před slevami
- slevy na dani (bez slevy na dítě)
= daň po slevách
- daňové zvýhodnění na děti
= daňová povinnost či daňový bonus

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatník může daňový bonus uplatnit pouze, pokud:

- hrubé příjmy v základu daně mimo ostatní příjmů dosáhly aspoň výše šestinásobku minimální mzdy tj. v roce 2011 částku 48 000 Kč,
- nárok na bonus činí alespoň 100 Kč, maximálně 52 200 Kč ročně. [4, s. 169]

Způsob, jakým se vypočítá daňová povinnost, je přehledněji znázorněn v následující tabulce 10.

Tabulka 10: Výpočet daňové povinnosti

základ daně
- nestandardní odpočty
= základ daně po snížení (zaokrouhledený na stovky korun dolů)
* sazba daně
= částka daně před slevami
- standardní slevy
= daň po slevách (daňový bonus)

Zdroj: [4, s. 157]

1.11 Výběr daně

Existují možnosti, jak je daň z příjmů fyzických osob vybírána:

- pomocí daňového přiznání,
- pomocí srážky (zvláštní sazbou),
- pomocí zálohy.

Nejprve se práce věnuje zálohám na daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Jelikož je v našem státu vyplácena mzda měsíčně, je proto patřičné na tuto měsíční mzdu připoutat odvod daně. Tato daň je vybírána prostřednictvím zaměstnavatele. Je možné stanovit dva druhy zaměstnavatelů, liší se tím, u kterého se podepíše zaměstnanec Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků (dále jen „Prohlášení“):

- hlavní zaměstnavatel - podepsal Prohlášení,
- další (vedlejší) zaměstnavatel - nepodepsal Prohlášení.

Je důležité rozlišovat tyto dva druhy zaměstnavatelů, jelikož u obou zaměstnavatelů je odlišný systém srážení daně. [4, s. 170-172]

Nejprve je práce zaměřena na hlavního zaměstnavatele. Hlavní zaměstnavatel sráží zaměstnanci částky daně z měsíční mzdy a uplatňuje u záloh slevy na dani. Stanovení výše zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků u tohoto zaměstnavatele znázorňuje následující tabulka 11.

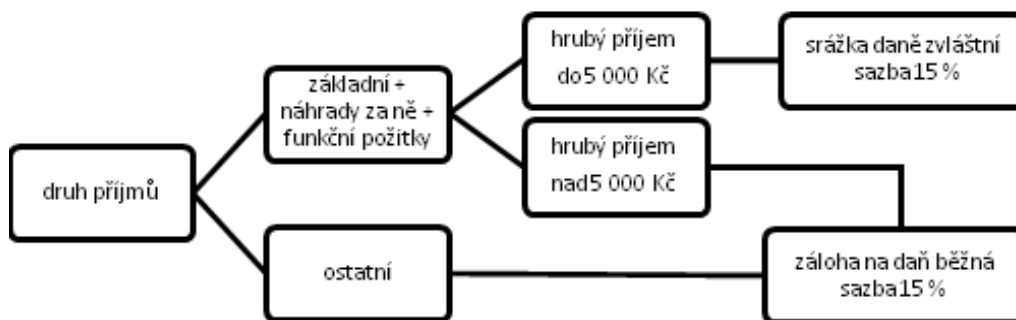
Tabulka 11: Výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti u hlavního zaměstnavatele

zúčtovaný hrubý příjem za kalendářní měsíc (včetně nepeněžních příjmů)
- příjmy vyňaté
- příjmy osvobozené od daně
= hrubá mzda
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanostní placené zaměstnavatelem
+ pojistné na veřejné zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem
= ZÁKLAD DANĚ pro výpočet zálohy (zaokrouhuje se na celé stokoruny nahoru)
* sazba daně
= základní částka zálohy na daň
- SLEVY NA DANI
= ZÁLOHA NA DAŇ (případně daňový bonus)

Zdroj: [4, s. 172]

Další zaměstnavatel nemůže u zaměstnance uplatnit slevy na dani. O zdanění těchto příjmů se vždy stará zaměstnavatel. Příjmy jsou zdaňovány buď srážkou daně, nebo zálohou na daň u zdroje příjmu. Stanovení výše zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků u tohoto zaměstnavatele znázorňuje následující obrázek 3.

Obrázek 3: Způsob zdanění měsíční mzdy

Zdroj:[4, s. 174]

Samostatný základ daně tvoří příjmy ze závislé činnosti, které nepřesáhnou za kalendářní měsíc 5 000 Kč a podléhá zvláštní sazbě daně 15 %. Příjmy, které nemohou být tvořeny samostatným základem daně, se odvádí pomocí zálohy na daň, ale tuto zálohu není možné snížit o slevy na dani. [4, s. 175]

Pro zjednodušení výběru daně u poplatníků, kteří mají pouze příjmy ze závislé činnosti, jsou stanovena následující pravidla pro vyrovnání daňové povinnosti za zdaňovací období. Existují dva základní druhy.

Záloha na daň se zpětně označuje jako srážka daně, splňuje-li následující podmínky:

- během zdaňovacího období poplatníkovi byly sráženy zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti pouze u zaměstnavatelů, u kterých podepsal Prohlášení;
- mimo příjmů, které jsou uvedené jako příjmy ze závislé činnosti, neměl další příjmy zdanitelné v základu daně, které by nepřekročily částku 6 000 Kč v hrubé výši. [4, s. 176]

V průběhu roku nelze uplatnit nějaké slevy, například odpočty od základu daně (ani využití slevy na manžel/ku). Proto zaměstnanci žádají své poslední zaměstnavatele ve zdaňovacím období, aby provedli tzv. zúčtování daňový záloh, tím mohou využít slevy na dani.

Zjištěný přeplatek na dani musí vrátit zaměstnavatel bez žádosti. Ale kdyby byl zjištěn nedoplatek na dani, tak se nevymáhá. Toto platí i pro daňový bonus. [4, s. 177]

Pokud poplatník nesplní alespoň jednu z podmínek nutných k tomu, aby zpětné zálohy na daň byly označovány za srážku daně, musí podat daňové přiznání. V tomto přiznání budou uvedeny údaje o příjmech ze závislé činnosti, pojistné na sociální pojištění uhrazeným zaměstnavatelem a zálohy na daň dle potvrzení, které mu vystaví všichni zaměstnavatelé.

Zálohy na daň z příjmů fyzických osob se aplikují i na poplatníky, kteří podávají daňové přiznání. Tyto zálohy si musí poplatník vypočítat sám a to podle výše poslední známé daňové povinnosti. Do poslední známé daňové povinnosti se nezahrnuje dílčí základ daně ostatní příjmy.“ [4, s. 179]

Následující tabulku 12 zobrazuje stanovení velikosti záloh na daň z příjmů fyzických osob dle poslední známé daňové povinnosti.

Tabulka 12: Výpočet záloh na daň z příjmů fyzických osob

Interval poslední známé daňové povinnosti "D" (v Kč)	Výše zálohy	Četnost záloh
0 - 30 000	0 % D	x
30 001 - 150 000	40 % D	pololetně
150 001 a více	1/4 D	čtvrtletně

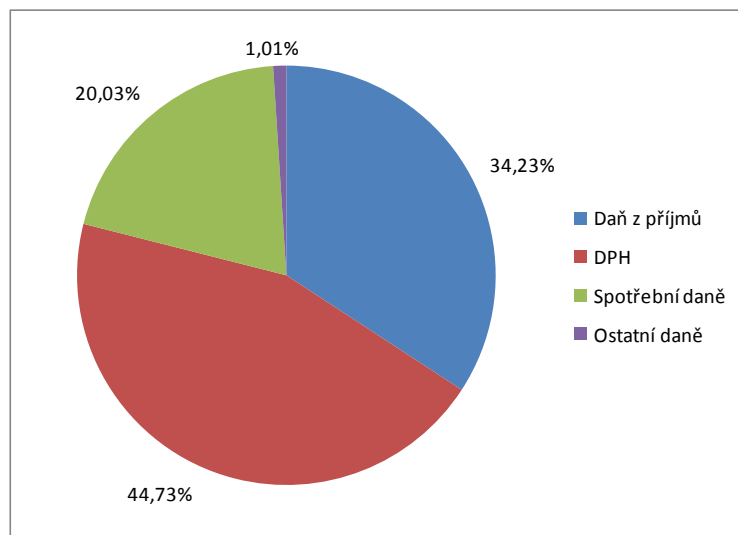
Zdroj: [4, s. 182]

Dalším způsobem, jak tato daň je vybírána, je pomocí daňového přiznání. Poplatník je povinen podat daňové přiznání, pokud jeho roční příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly 15 000 Kč, ale daňové přiznání podává i ten, jehož roční příjmy nepřesáhli 15 000 Kč, nýbrž vykazují daňovou ztrátu. Daňové přiznání se podává nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Jedná-li se o poplatníka, který má povinnost ověřit účetní závěrku auditorem, nebo přiznání zpracovává daňový poradce, tak tento poplatník podává daňové přiznání nejpozději do šesti měsíců po uplynutí zdaňovacího období.

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE SLOVENSKÉ REPUBLICE

Tato kapitola bakalářské práce seznamuje s daní z příjmů ve Slovenské republice.

Podíl příjmů, které jdou do státního rozpočtu, zobrazuje graf, který je možné vidět na obrázku 4.

Obrázek 4: Graf zobrazující podíl příjmů do státního rozpočtu za rok 2011

Zdroj: upraveno podle [1]

Z tohoto grafu je patrné, že největší část příjmů do státního rozpočtu tvoří příjmy z daně z přidané hodnoty a druhou největší položkou jsou příjmy z daně z příjmů.

Daň z příjmů se dá rozdělit na dvě kategorie:

- daň z příjmů fyzických osob,
- daň z příjmů právnických osob.

Tato práce je především zaměřena na první kategorii, která se týká daní z příjmů fyzických osob. Tato práce definuje následující konstrukční prvky daně:

- poplatník daně z příjmů FO,
- předmět daně z příjmů FO,
- osvobození od daně z příjmů FO,
- základ daně z příjmů FO,
- sazba daně z příjmů FO.

Nejprve je nutné vysvětlit základní pojmy. Daň z příjmů fyzických osob se vypočítává za tzv. zdaňovací období, kterým je myšlen kalendářní rok.

2.1 Poplatník daně

Poplatníkem daně je fyzická osoba, které příjmy, majetek nebo činnost přímo podléhá dani, tzn., že z toho přímo daň odvádí. Existují dvě skupiny poplatníků daně:

1. poplatníci daně s neomezenou daňovou povinností. Jedná se o osoby, které na území SR trvale bydlí. U těchto osob závisí zdanění všech příjmů, které jsou předmětem daně, bez zřetele na tom, pokud jsou získány na území SR nebo ze zahraničí.
2. poplatníci daně s omezenou daňovou povinností. Jedná se o fyzické osoby, které nebydlí trvale na území SR. Příjmy těchto osob závisí na tom, zda se nachází na území republiky. Poplatníci, kteří přetrhávají na území SR v průběhu kalendářního roku 183 dní. U těchto poplatníků daně závisí zdaněné příjmy ze zdrojů na Slovensku, ale také i příjmy, které jsou čerpány ze zdrojů v zahraničí. U těchto poplatníků je metoda vypořádání daňové povinnosti stejná jako u první skupiny.

2.2 Předmět daně

Předmětem daně jsou příjmy z různých druhů činností osob. Tyto příjmy mohou mít podobu peněžitých i nepeněžitých příjmů či nabytých směnou.

Předmětem daně jsou:

- a) příjmy ze závislé činnosti;
- b) příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu;
- c) příjmy z kapitálového majetku;
- d) ostatní příjmy. [3, s. 48]

Příjmy se zdaňují za dané zdaňovací období pomocí společného základu daně.

2.2.1 Příjmy vyňaté z předmětu daně

Mezi příjmy, které jsou vyňaté z předmětu této daně, jsou například „příjmy získané vydáním, darováním či zděděním nemovitosti, bytu, nebytového prostoru či movité věci nebo práva; příjmy z úvěrů a půjček; podíly ze zisku v podobě dividend; náhrady za používání vlastního náradí, zařízení či jiných věcí.“ [8, § 3 odst. 2]

2.3 Příjmy osvobozené od daně

Rozsah příjmů osvobozených od daně je poměrně obsáhlý. Mezi příjmy osvobozené od daně patří například „příjmy z prodeje vlastního majetku; prodej nemovitosti nabyté děděním; prodej movitých věcí; sociální příjmy (dávky, podpory atd.); přijetí náhrady škody; výhry z loterií.“ [8, § 9 odst. 1]

2.4 Příjmy ze závislé činnosti

Tato skupina příjmů má rozhodující význam, jelikož tyto příjmy se vyskytují u všech poplatníků daně. Za příjmy ze závislé činnosti jsou považovány:

- a) „příjmy z činností vyplývající z pracovněprávního, služebního, státního či členského poměru;
- b) příjmy likvidátorů, správců konkurzní podstaty, nucených správců a prokuristů;
- c) platy a funkční odměny členů vlády, poslanců, soudců a vedoucích ústředních orgánů státní správy;
- d) odměny za výkon funkce v orgánech obcí, v jiných orgánech územní samosprávy, ve státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách a v jiných orgánech a institucích;
- e) odměny obviněných osob ve vyšetřovací vazbě a odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody za práci, kterou v rámci vazby vykonávají;
- f) příjmy z prostředků sociálního fondu;
- g) příjmy související s minulým, současným nebo budoucím výkonem závislé činnosti nebo funkce;
- h) obslužné;
- i) vrácené pojistné ze zaplaceného pojistného na veřejné zdravotní pojistné, sociální pojistné a sociální zabezpečení.“ [8, § 5 odst. 1]

Mezi příjmy, které nejsou považovány za předmět této daně, patří cestovní náhrady, nepeněžní plnění ve výšce hodnoty poskytovaných osobních ochranných pracovních prostředků.

Mezi příjmy, které jsou osvobozené od daně, se řadí příjmy od zaměstnavatele na doškolení zaměstnance, hodnota stravování a nealkoholických nápojů, příspěvky na zákonné zdravotní a sociální pojištění.

Tabulka 13 zobrazuje stanovení dílčího základu daně příjmů ze závislé činnosti.

Tabulka 13: Stanovení dílčího základu daně (příjmy ze závislé činnosti)

+ příjmy ze závislé činnosti
- placené příspěvky na zákonné pojištění, které hradí zaměstnanec
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

2.5 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu

Za příjmy z podnikání se považují příjmy z vykonávání podnikatelské činnosti na základě příslušného oprávnění. Mezi příjmy z podnikání patří:

- „příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- příjmy ze živnosti;
- příjmy z podnikání vykonávaného dle zvláštních předpisů;
- příjmy společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti.“ [8, § 5 odst. 5]

Za příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti jsou považovány:

- „příjmy z používání či z poskytování práv z průmyslového či jiného duševního vlastnictví;
- příjmy znalců a tlumočnicků za činnost dle zvláštního předpisu;
- příjmy z činností zprostředkovatelů dle zvláštních předpisů.“ [8, § 6 odst. 2]

Mezi příjmy z pronájmu zařazujeme: „příjmy z pronájmu nemovitého majetku trvalejšího charakteru (pronájem pozemků, bytů a nebytových prostor), který je uzavřený na základě nájemní smlouvy.“ [8, § 6 odst. 3-4]

Tabulka 14 zobrazuje, jak se stanoví dílčí základ daně příjmů z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu.

Tabulka 14: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu)

příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu
- výdaje na dosažení, zabezpečení a udržení zdanitelných příjmů
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

Existují dvě možnosti, jak uplatňovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů:

- poplatník, který alespoň část roku není plátcem DPH - má volbu na uplatnění výdajů.
- poplatník, který je celý rok plátcem DPH - nemá možnost volby a musí uplatňovat skutečně vynaložené výdaje.

V obou případech poplatník uplatňuje výdaje následujícími způsoby:

- jednoduchého účetnictví,
- podvojného účetnictví,
- procenta z příjmů - nemůže uplatňovat poplatník, který během celého roku byl plátcem DPH,
- daňové evidence,
- zjednodušené evidence - pouze u příjmů z pronájmu.

2.6 Příjmy z kapitálového majetku

Mezi příjmy, které jsou zahrnuty v dílčím základu daně, patří například:

- „úroky a ostatní výnosy z cenných papírů;
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách;
- úroky a jiné výnosy z poskytovaných úvěrů;
- výnosy ze směnek kromě příjmů z jejich prodeje;
- příjmy z podílových listů dosažené z jejich vyplacení (vrácení);
- dávky z penzijního.“ [8, § 7 odst. 1-2]

Pokud tyto příjmy plynou ze zdrojů SR, převážná část těchto příjmů je zdaňována daní vybíranou srážkou s použitím sazby 19 %.

V tabulce 15 je možné vidět stanovení dílčího základu daně příjmů z kapitálového majetku.

Tabulka 15: Stanovení dílčího základu daně (příjmy z kapitálového majetku)

+ příjmy z kapitálového majetku
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

2.7 Ostatní příjmy

Hlavním znakem těchto příjmů je jejich náhodnost a nepravidelnost. Mezi tyto příjmy se řadí například:

- „příjmy z příležitostných činností (ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z pronájmu movitých věcí);
- příjmy z převodu vlastnictví nemovitostí;
- příjmy z prodeje movitých věcí;
- příjmy z převodu opcí, cenných papírů a podílů;
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví;
- důchody a podobné opakující se požitky;
- výhry v loteriích a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a losování;
- ceny z veřejných soutěží a ceny ze sportovních soutěží;
- příjmy z derivátových operací.“ [8, § 8 odst. 1]

Tyto příjmy je možné zahrnout buď do společného základu daně (například příjmy z prodeje nemovitosti apod.), nebo se zdaňují daní vybíranou srážkou (například ceny ze sportovních soutěží apod.).

Tabulka 16 poukazuje na výpočet dílčího základu daně ostatních příjmů.

Tabulka 16: Stanovení dílčího základu daně (ostatní příjmy)

+ ostatní příjmy
- prokazatelné výdaje
= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

Zdroj: vlastní zpracování

Výdaje je možné uplatnit pouze v prokazatelné výši. U příjmů z prodeje zemědělských staveb je možné uplatnit výdaje procentem ve výšce 25 % z příjmů.

2.8 Základ daně

Ve Slovenské republice se rozlišují dvě formy jak vyjádřit základ daně z příjmů:

1. společný základ daně - je tvořen součet dílčích základů daně dle jednotlivých skupin příjmů,
2. základ daně pro zdanění daní vybíranou srážkou - jedná se o příjmy fyzických osob, které poplatníci nemusí zahrnovat do společného základu daně po skončení zdaňovacího období.

Zdanění příjmů daní vybíranou srážkou se využívá u všech poplatníků s omezenou daňovou povinností a u poplatníků s neomezenou daňovou povinností při příjmech z kapitálového majetku a při zdanění ostatních příjmů.

Při zdaňování příjmů daní vybíranou srážkou se využívá jednotná sazba ve výši 19 %. Příjmy, které jsou zdaněné daní vybíranou srážkou, se nekrátí o výdaje, ani o nezdanitelné části na poplatníka, ani o daňový bonus na vyživované děti.

Nyní se práce bude zabývat výpočtem společného základu daně z příjmů fyzických osob, který je znázorněn v následující tabulce 17.

Tabulka 17: Výpočet společného základu daně

příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu - výdaje na dosažení, zabezpečení a udržení zdanitelných příjmů
+ příjmy z kapitálového majetku
+ ostatní příjmy - prokazatelné výdaje
+ příjmy ze závislé činnosti - placené příspěvky na zákonné pojištění, které hradí zaměstnanec
= společný základ daně

Zdroj:[3, s. 63]

Pokud je výsledek z podnikání, z jiné samostatně výdělečné činnosti a z pronájmu ztráta a poplatník k zdanění uznává i další příjmy, se tato ztráta při výpočtu společného základu daně odpočítá.

2.9 Stanovení daňové povinnosti

Aby byla stanovena daňová povinnost, je nutné upravit základ daně z příjmů fyzických osob. V první řadě musíme od základu daně odečíst nezdanitelné části daně. Jedná se o následující položky:

1. Základní nezdanitelná položka (jedná se o nezdanitelnou část základu daně na poplatníka) ve výši 19,2násobku částky životního minima, který je platný k prvnímu dni daného zdaňovacího období. O tuto částku si nemůže snižovat základ daně poplatník, který k prvnímu dni daného zdaňovacího období pobíral některé z důchodů (vymezené ze zákona). Pokud příjem z důchodů je nižší než výše 19,2násobku životního minima, uplatní rozdíl mezi touto položkou a vyplacným důchodem - tato položka pro rok 2011 činila 296,60 €.

2. Odpočitatelná položka na druhého z manželů (neboli nezdanitelná část základu daně na manžel/ku), kterou je možné si odečíst od společného základu daně ve stejné výši jako 19,2násobku životního minima, nemá-li tato osoba žádný vlastní příjem za zdaňovací období. Pokud osoba dosahuje vlastního příjmu, ale je nižší než 19,2násobku životního minima, uplatní rozdíl mezi touto položkou a vlastním příjmem. [3, s. 64]

Dalším krokem ke stanovení daňové povinnosti je vynásobit snížený základ daně sazbou daně z příjmů fyzických osob. Tato sazba činí 19 %. Následně po vynásobení vyjde daňová povinnost. Od této daňové povinnosti je možné odečíst daňový bonus neboli snížení daně z vyživování dětí.

„Za vyživované dítě je dle zákona považováno dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti:

- do skončení povinné školní docházky,
- připravující se na budoucí povolání studiem,
- nejvíce do věku 25 let.“ [3, s. 68]

Tento daňový bonus mohou využít takoví poplatníci, kteří v daném zdaňovacím období dosáhli příjmů ze závislé činnosti, z podnikání, z jiné samostatně výdělečné činnosti a z pronájmu alespoň ve výši 6násobku minimální mzdy, tato mzda k 1. lednu 2011 činila 317 EUR. Výše daňového bonusu je k 1. červenci 2011 činí 20,51 EUR měsíčně na každé vyživované dítě.

Daňový bonus se uplatňuje pouze za měsíce, kdy je dítě považované za vyživované. Dále je možné uplatnit tento bonus již v měsíci, kdy se dítě narodilo nebo ve kterém započala nepřetržitá příprava na povolání, či bylo osvojené nebo přijaté do péče nahrazující péči rodičů.

Pokud je v domácnosti více poplatníků, je možné, aby využíval daňového bonusu pouze jeden z nich.

Po odečtení daňového bonusu vyjde částka, kterou poplatník musí doplatit daňovému úřadu (daň na úhradu) nebo vyjde částka, kterou uhradí daňový úřad poplatníkovi (daňový přeplatek).

Zjednodušený způsob, jak se vypočítá daňová povinnost, zobrazuje následující tabulka 18.

Tabulka 18: Výpočet daňové povinnosti

společný základ daně
- nezdanitelná část základu daně
= upravený základ daně (zaokrouhlené na celé eurocenty dolů)
* sazba daně
= daňová povinnost (zaokrouhlené na celé eurocenty dolů)
- daňový bonus
= daň snížené o daňový bonus

Zdroj: vlastní zpracování

2.10 Výběr daně

Je několik možností, jak vybírat daň z příjmů FO:

- pomocí záloh,
- pomocí srážky u zdroje,
- pomocí daňového přiznání.

Nejprve se práce zabývá výběrem daní pomocí záloh. Při tomto výběru vypočítává daňovou povinnost ze závislé činnosti zaměstnanci mzdový účetní a odvede tuto daňovou povinnost zároveň s pojistným. Pokud zaměstnanec neměl jiné příjmy, tak mzdový účetní udělá roční zúčtování zaměstnanec, ale pokud zaměstnanec měl i další příjmy, musí podat daňové přiznání a výše jeho záloh se může měnit.

Zálohy během zdaňovacího období platí poplatník, jehož poslední známá povinnost je vyšší než 1 659,7 €, přičemž zálohové období je období od prvního dne následujícího po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za předchozí zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím období. [8, § 34 odst. 1]

Tabulka 19 znázorňuje stanovení záloh na daň z příjmů fyzických osob podle poslední známé daňové povinnosti.

Tabulka 19: Výpočet záloh na daň z příjmů FO

Interval poslední známé daňové povinnosti "D" (v €)	Výše zálohy	Četnost záloh
0 - 1 659,6	0 D	x
1 659,7 - 16 596,96	1/4 D	čtvrtletně
16 596,97 a více	1/2 D	měsíčně

Zdroj: upraveno podle [8, § 34 odst. 2-3]

Dalším způsobem výběru daně z příjmů je pomocí srážky u zdroje. Sazba této srážky činí 19 % a daňová povinnost se tím považuje za vypořádanou.

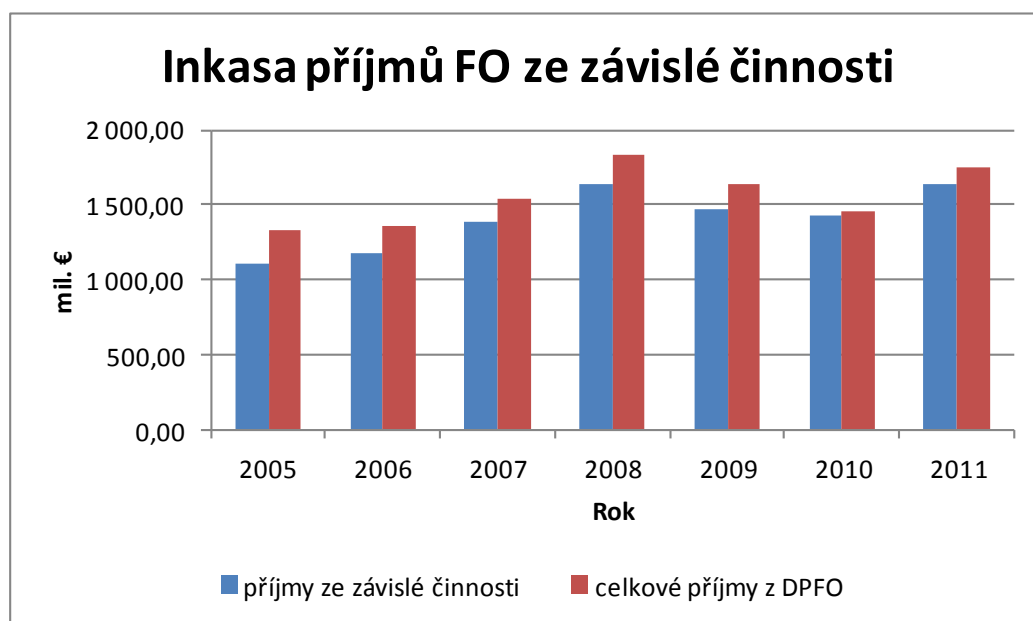
Poslední možností, jak vybírat daň z příjmů je pomocí daňového přiznání. Daňové přiznání podávají fyzické osoby, které ve zdaňovacím období dosáhli zdanitelných příjmů přesahující 50 % částky 19,2násobku životního minima. Také poplatník, který vykazuje ztrátu, musí podávat daňové přiznání. Daňové přiznání je nutné podat do 31. března po uplynutí zdaňovacího období, ale na základě žádosti poplatníka může správce daně tuto lhůtu prodloužit do 30. června. V termínu podání daňového přiznání také vzniká povinnost zaplatit daň nebo vyrovnat rozdíl. [8, § 49]

3 KOMPARACE DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA ÚZEMÍ ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Tato kapitola se zabývá rozdílnými znaky daně z příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku.

Úprava daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice má společné základy s úpravou České republiky. To je dané dlouhým vývojem v jediném státě. Od roku 1993 se Slovenská republika stala samostatným státem a začala se vyvíjet vlastní cestou. Významný dopad na současný slovenský daňový systém měla daňová reforma v roce 2004. Po vzoru daňové reformy na Slovensku došlo v roce 2008 k reformě i v České republice. Největší podíl na dani z příjmů fyzických osob tvoří příjmy ze závislé činnosti.

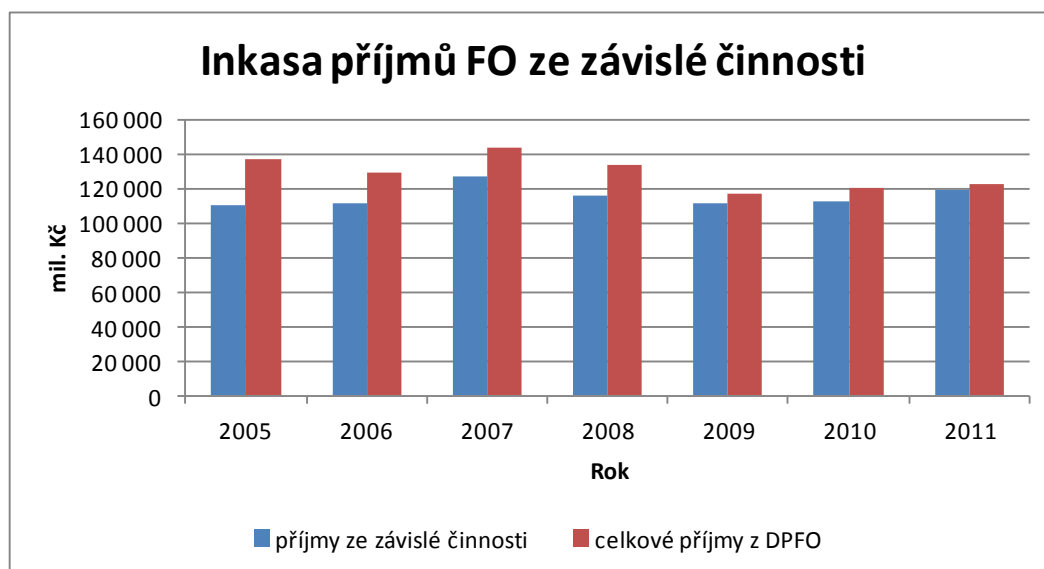
Obrázek 5 a obrázek 6 je zobrazen vývoj inkas příjmů fyzických osob ze závislé činnosti k celkovým příjmům daně z příjmů fyzických osob do státního rozpočtu v letech 2005 až 2011 v SR a ČR.

Obrázek 5: Graf zobrazující vývoj inkas v SR v letech 2005-2011

Zdroj: upraveno podle [1]

Z tohoto obrázku je patrné, že největší příjem daní z příjmů fyzických osob do státního rozpočtu činil v roce 2008, v tomto roce příjem ze závislé činnosti činil 1 639,8 mil. €. Nejnižší příjem do státního rozpočtu činil v roce 2005 a příjem ze závislé činnosti v tomto roce byl ve výši 1 109,7 mil. €.

Obrázek 6: Graf zobrazující vývoj inkas v ČR v letech 2005-2011

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto obrázku je vidět, že největší příjem daně z příjmů fyzických osob do státního rozpočtu v ČR činil v roce 2007 a příjem ze závislé činnosti byl v tomto roce ve výši 126 388 mil. Kč. Na rozdíl od tohoto roku byl nejnižší příjem do státního rozpočtu v roce 2005 a příjem ze závislé činnosti činil 110 662 mil. Kč.

V obou zemích existuje stejné možnosti pro stanovení základu daně. Základ daně se stanovuje buď součtem jednotlivých dílčích základů daně, anebo samostatným základem daně. V ČR existuje pět dílčích základů daně, naopak v SR mají pouze čtyři dílčí základy daně. Princip vypočtení základu daně je v obou zemích obdobný.

Rozdílným znakem této daně je, že v SR uplatňují odpočitatelnou položku na manžela/ku zatímco v ČR se uplatňuje sleva na manžela/ku. Odpočitatelná položka je částka, která se odečítá od základu daně, tzn., že nejde o sumu, která snižuje vlastní daňovou povinnost, ale jedná se o sumu, která snižuje vypočtený základ daně před výpočtem daně. V České republice je za odpočitatelnou položku považována daňová ztráta. Na rozdíl od toho sleva na dani je částka, která se aplikuje již ve výpočtu vlastní daňové povinnosti a poté ji snižuje.

Dalším rozdílem je nezdanitelná část základu daně. Jak již bylo uvedeno, mezi nezdanitelné části daně v SR patří nezdanitelná část základu daně na poplatníka a na manžel/ku. Naopak v ČR do této položky například patří hodnoty darů, příspěvek na penzijní připojištění a pojištění v celkové sumě 12 000 Kč, dále soukromé životní pojištění v celkové sumě 12 000 Kč.

Významným rozdílem je výpočet daňové povinnosti a čisté mzdy u příjmů ze závislé činnosti. Následující tabulka 20 zobrazuje výpočet základu daně, zálohy na daň a čisté mzdy v ČR a v SR.

Tabulka 20: Výpočet daňové povinnosti a čisté mzdy v ČR a SR

Česká republika	Slovenská republika
Hrubá mzda	Hrubá mzda
+ ZP zaměstnavatel (9 %)	- ZP (4 %) zaměstnanec
+ SP zaměstnavatel (25 %)	- SP (9,4 %) zaměstnanec
= SHM (základ daně)	= částečný základ daně
* sazba daně (15 %)	- nezdanitelná část ZD
= daň	= základ daně
- sleva na dani	* sazba daně (19 %)
= daň po slevě	= daň
- daňové zvýhodnění	- daňový bonus na děti
= daň z příjmů/daňový bonus	= daň z příjmů/daňový bonus
Hrubá mzda	Hrubá mzda
- ZP (4,5 %)	- ZP (4 %)
- SP (6,5 %)	- SP (9,4 %)
- daň z příjmů	- daň z příjmů
= čistá mzda	= čistá mzda

Zdroj: vlastní zpracování

Z této tabulky je patrné, že v ČR se za základ daně považuje příjem zvýšený o SP a ZP, které je hrazené zaměstnavatelem. V SR je tomu opačně, zde se příjmy, které jsou získané na území Slovenska, snižují o sumu na SP a ZP hrazené zaměstnancem, aby se zjistil základ daně.

4 DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ

Tato kapitola pojednává o porovnání daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku. Jedná se o porovnání z pohledu poplatníka, který má příjmy ze závislé činnosti. Pro vzájemné porovnání je vycházeno z průměrné mzdy v dané zemi a z ní je odvozeno pět různých příjmů. Pro rok 2011 činí průměrná mzda 786 €, na Slovensku a v České republice pro rok 2011 činí 24 740 Kč. Pro vzájemnou komparaci je použita efektivní daňová sazba, která procentuálně vyjadřuje závislost daně na příjmu. Součástí efektivní sazby je také sociální a zdravotní pojištění, které se významně podílí při komparaci daňového zatížení. Touto konstrukcí je ve výpočtech zohledněna nejen různá výše průměrné mzdy, ale i jiná měna.

V modelových příkladech jsou vytvořeny tři skupiny poplatníků, pomocí kterých je porovnáno daňové zatížení zaměstnanců na Slovensku a v České republice. Ve všech případech má poplatník společně tyto vlastnosti:

- poplatník nemá příjmy osvobozené ani příjmy, které nejsou předmětem daně
- poplatník má příjmy pouze ze závislé činnosti,
- ve výpočtech jsou uvažovány měsíční příjmy, není tedy uvažováno s odpočty v ČR, které se uplatňují až na konci roku.

4.1 Bezdětný poplatník

V tomto případě je uvažováno o modelu poplatníka bez dětí. Poplatník podepsal Prohlášení, tím pádem může uplatňovat slevu na dani. Tento případ zobrazuje tabulka 21.

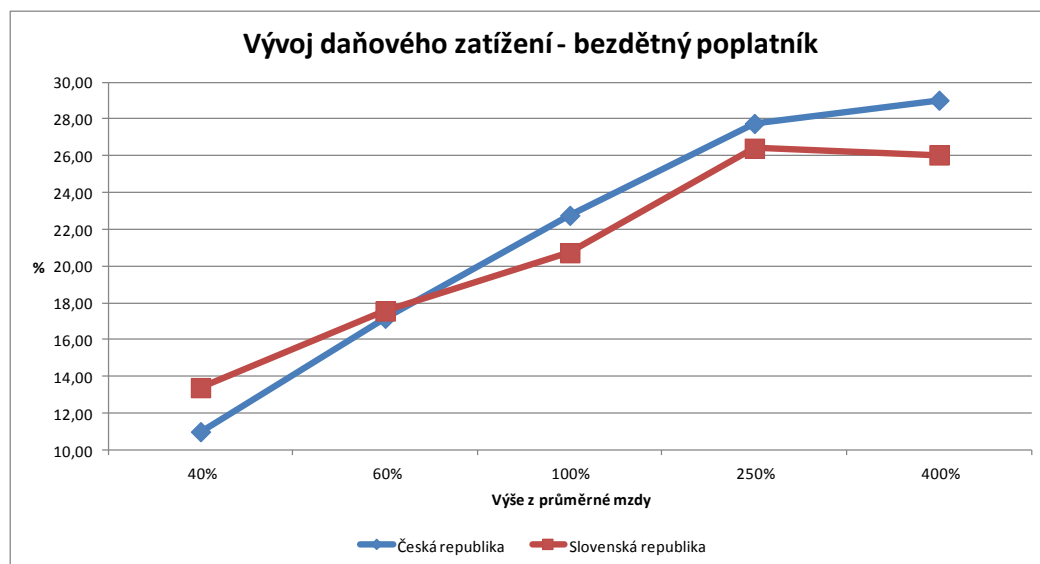

Tabulka 21: Daňové zatížení - poplatník bezdětný

Česká republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (Kč)	daň z příjmu (Kč)	SP: zaměstnavatel (Kč)	ZP: zaměstnavatel (Kč)	SP: zaměstnanec (Kč)	ZP: zaměstnanec (Kč)	daňové zatížení (%)
40%	9 896	0	2 474	891	643	445	11,00
60%	14 844	915	3 711	1 336	965	668	17,16
100%	24 740	2 910	6 185	2 227	1 608	1 113	22,76
250%	61 850	10 365	15 463	5 567	4 020	2 783	27,76
400%	98 960	17 835	24 740	8 906	6 432	4 453	29,02
Slovenská republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (€)	daň z příjmu (€)	SP: zaměstnavatel (€)	ZP: zaměstnavatel (€)	SP: zaměstnanec (€)	ZP: zaměstnanec (€)	daňové zatížení (%)
40%	314,40	0,00	79,23	31,44	29,55	12,57	13,40
60%	471,60	19,65	118,84	47,16	44,33	18,86	17,56
100%	786,00	57,65	198,07	78,60	73,88	31,44	20,73
250%	1 965,00	266,65	467,67	196,50	173,70	78,60	26,41
400%	3 144,00	456,65	748,27	235,80	268,02	94,32	26,05

Zdroj: vlastní zpracování

V případě modelu poplatníka bez dětí je výše daňového zatížení ovlivněna pouze nezdanitelnou částí na poplatníka na Slovensku a slevou na poplatníka v České republice. Z důvodu, že slevy na poplatníka v ČR jsou stanoveny absolutně, při vyšších příjmech již nemají takový vliv na daňové zatížení. Na obrázku 7 je možné vidět grafický vývoj daňového zatížení poplatníka bez dětí v ČR a SR.

Obrázek 7: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení bezdětného poplatníka

Zdroj: vlastní zpracování

Z obrázku vyplývá, že přibližně do 60% výše průměrné mzdy je daňové zatížení poplatníka v ČR nižší, od této částky je daňové zatížení slovenského poplatníka nižší. Na Slovensku je při 400% průměrné mzdě překročen limit pro sociální pojištění, ale i pro zdravotní pojištění. V měsíci, kdy tento limit byl překročen, poplatník odvádí sociální a zdravotní pojištění z daného maximálního vyměřovacího základu.

4.2 Poplatník s jedním dítětem

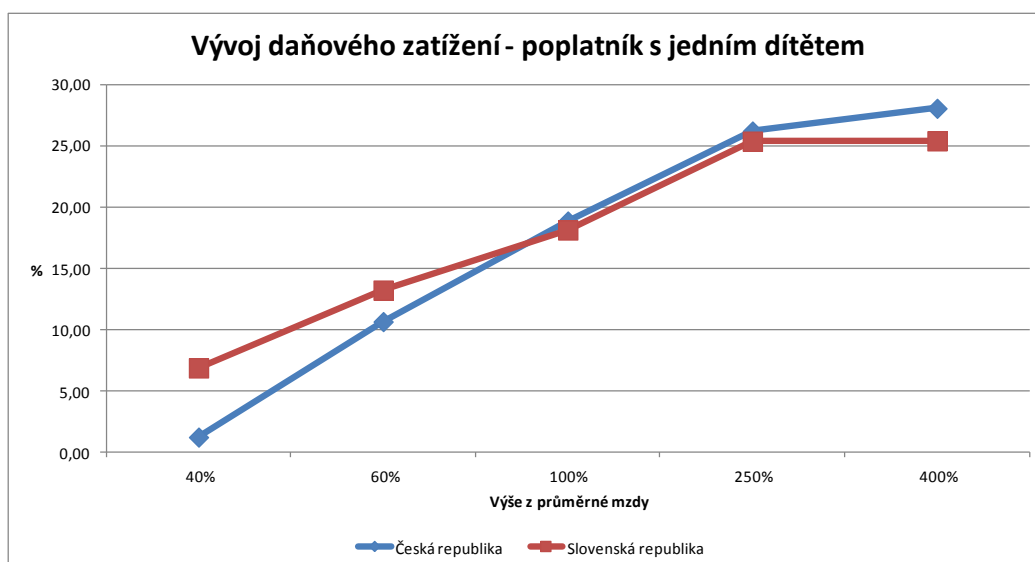
V tomto případě je uvažováno o modelu poplatníka, se kterým žije ve společné domácnosti jedno dítě. Tento poplatník podepsal Prohlášení, takže může uplatňovat slevy na dani. Tento model je znázorněn v tabulce 22.

Tabulka 22: Daňové zatížení - poplatník s jedním dítětem

Česká republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (Kč)	daň z příjmu (Kč)	SP: zaměstnavatel (Kč)	ZP: zaměstnavatel (Kč)	SP: zaměstnanec (Kč)	ZP: zaměstnanec (Kč)	daňové zatížení (%)
40%	9 896	- 967	2 474	891	643	445	1,23
60%	14 844	- 52	3 711	1 336	965	668	10,65
100%	24 740	1 943	6 185	2 227	1 608	1 113	18,85
250%	61 850	9 398	15 463	5 567	4 020	2 783	26,19
400%	98 960	16 868	24 740	8 906	6 432	4 453	28,05
Slovenská republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (€)	daň z příjmu (€)	SP: zaměstnavatel (€)	ZP: zaměstnavatel (€)	SP: zaměstnanec (€)	ZP: zaměstnanec (€)	daňové zatížení (%)
40%	314,40	-20,51	79,23	31,44	29,55	12,57	6,87
60%	471,60	- 0,86	118,84	47,16	44,33	18,86	13,22
100%	786,00	37,14	198,07	78,60	73,88	31,44	18,12
250%	1 965,00	246,14	467,67	196,50	173,70	78,60	25,37
400%	3 144,00	436,14	748,27	235,80	268,02	94,32	25,40

Zdroj: vlastní zpracování

V případě poplatníka, se kterým žije v domácnosti jedno dítě, daňové zatížení ovlivňuje sleva na dítě. Pro českého poplatníka s příjmem přibližně 60% průměrné mzdě je daňové zatížení nižší než daňové zatížení poplatníka na Slovensku. Daňové zatížení při 400% průměrné mzdě je na Slovensku přibližně o 3% body nižší, je to díky tomu, že v měsíci, kdy poplatník dostal tuto mzdu, překročil maximální vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění. Poplatník od tohoto měsíce neodvádí sociální ani zdravotní pojištění. Obrázek 8 znázorňuje grafický vývoj daňového zatížení poplatníka s jedním dítětem v ČR a SR.

Obrázek 8: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení poplatníka s jedním dítětem

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Poplatník se dvěma dětmi

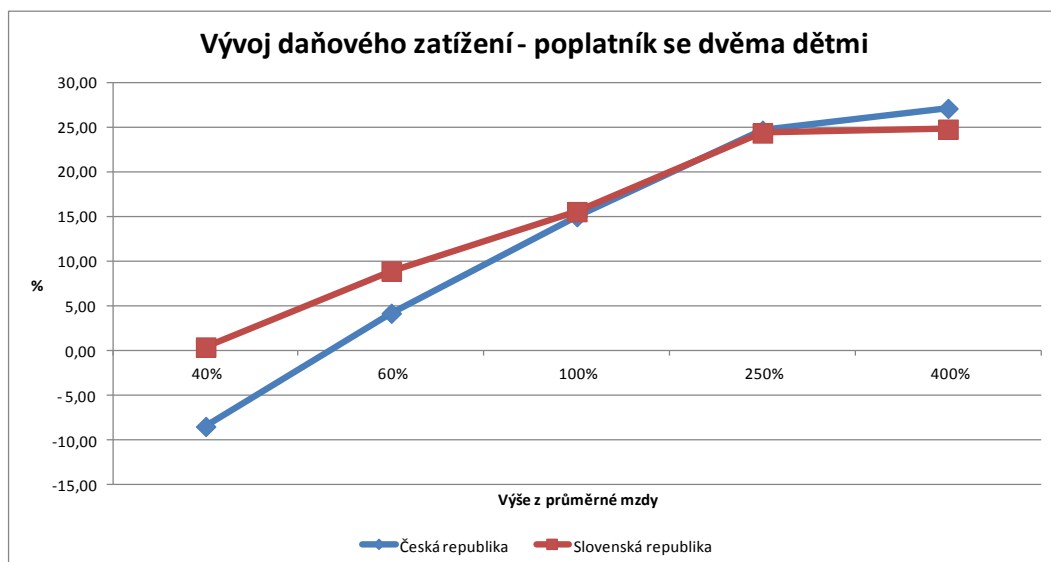
V tomto případě je uvažováno o modelu poplatníka, se kterým ve společné domácnosti žijí dvě děti. Tento poplatník podepsal Prohlášení, z tohoto důvodu může uplatňovat slevy na dani. Tento model je zobrazen v tabulce 23.

Tabulka 23: Daňové zatížení - poplatník se dvěma dětmi

Česká republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (Kč)	daň z příjmu (Kč)	SP: zaměstnavatel (Kč)	ZP: zaměstnavatel (Kč)	SP: zaměstnanec (Kč)	ZP: zaměstnanec (Kč)	daňové zatížení (%)
40%	9 896	- 2 234	2 474	891	643	445	-11,57
60%	14 844	- 1 319	3 711	1 336	965	668	2,11
100%	24 740	676	6 185	2 227	1 608	1 113	13,73
250%	61 850	8 131	15 463	5 567	4 020	2 783	24,15
400%	98 960	15 601	24 740	8 906	6 432	4 453	26,76
Slovenská republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (€)	daň z příjmu (€)	SP: zaměstnavatel (€)	ZP: zaměstnavatel (€)	SP: zaměstnanec (€)	ZP: zaměstnanec (€)	daňové zatížení (%)
40%	314,40	-41,02	79,23	31,44	29,55	12,57	0,35
60%	471,60	-21,37	118,84	47,16	44,33	18,86	8,87
100%	786,00	16,63	198,07	78,60	73,88	31,44	15,51
250%	1 965,00	225,63	467,67	196,50	173,70	78,60	24,32
400%	3 144,00	415,63	748,27	235,80	268,02	94,32	24,74

Zdroj: vlastní zpracování

V případě poplatníka vyživující ve společné domácnosti dvě děti dochází k výraznému rozdílu obou daňových systémů. Daňové bonusy na děti do výše průměrné mzdy mají velký význam pro českého daňového poplatníka. Obrázek 9 zobrazuje grafický vývoj daňového zatížení poplatníka se dvěma dětmi v ČR a SR.

Obrázek 9: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení poplatníka se dvěma dětmi

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je vidět, že ještě ve výši 40% průměrné mzdy je efektivní sazba záporná. To znamená, že daňový bonus je schopen pokrýt sociální a zdravotní pojistné placené poplatníkem. Obrat nastává při 250% průměrné mzdě, kdy daňové zatížení slovenského poplatníka je nižší.

4.4 Poplatník se třemi dětmi

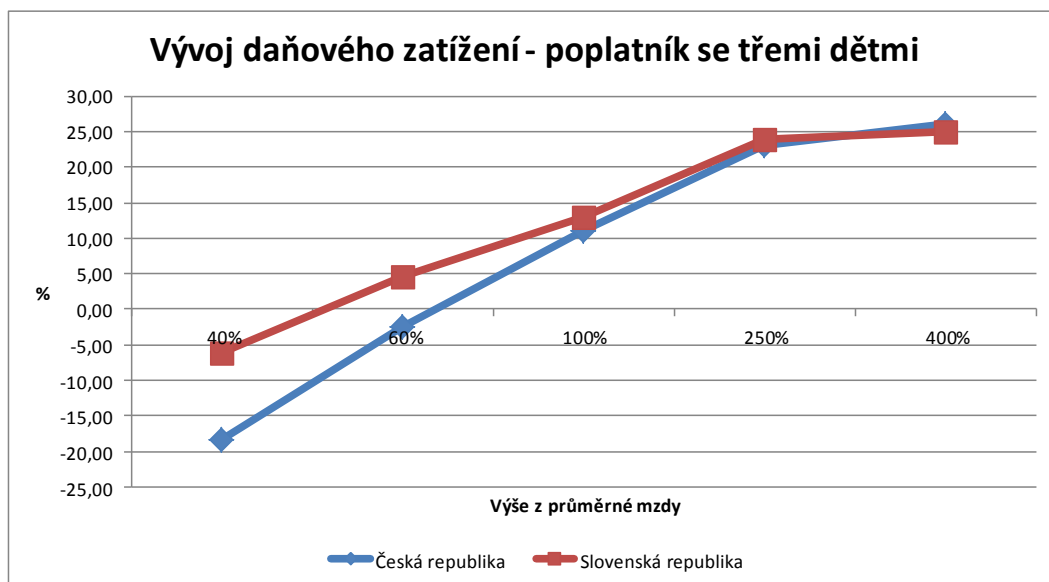
V tomto případě je uvažován o modelu poplatníka, se kterým ve společné domácnosti žijí tři děti. Tento poplatník podepsal Prohlášení a může uplatňovat slevy na dani. Tabulka 24 znázorňuje tento model poplatníka.

Tabulka 24: Daňové zatížení - poplatník se třemi dětmi

Česká republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (Kč)	daň z příjmu (Kč)	SP: zaměstnavatel (Kč)	ZP: zaměstnavatel (Kč)	SP: zaměstnanec (Kč)	ZP: zaměstnanec (Kč)	daňové zatížení (%)
40%	9 896	-2 901	2 474	891	643	445	-18,31
60%	14 844	-1 986	3 711	1 336	965	668	- 2,38
100%	24 740	9	6 185	2 227	1 608	1 113	11,04
250%	61 850	7 464	15 463	5 567	4 020	2 783	23,07
400%	98 960	14 934	24 740	8 906	6 432	4 453	26,09
Slovenská republika							
výše příjmu z průměrné mzdy	hrubá měsíční mzda (€)	daň z příjmu (€)	SP: zaměstnavatel (€)	ZP: zaměstnavatel (€)	SP: zaměstnanec (€)	ZP: zaměstnanec (€)	daňové zatížení (%)
40%	314,40	-61,53	79,23	31,44	29,55	12,57	-6,17
60%	471,60	-41,88	118,84	47,16	44,33	18,86	4,52
100%	786,00	- 3,88	198,07	78,60	73,88	31,44	12,91
250%	1 965,00	205,12	467,67	196,50	173,70	78,60	23,28
400%	3 144,00	395,12	748,27	235,80	268,02	94,32	24,09

Zdroj: vlastní zpracování

V případě, kdy poplatník vyživuje tři děti, dochází k podobnému vývoji jako u poplatníka se dvěma dětmi. Rozdíl je v tom, že poplatník uplatňuje slevu na tři děti a tím daňové zatížení při 60% průměrné mzdě je nižší a při tomto procentu je i daňové zatížení v záporných hodnotách. Postupně se situace otáčí a výhodnější se stává opět zdanění poplatníka na Slovensku. Obrázek 10 vyjadřuje grafický vývoj daňového zatížení poplatníka se třemi dětmi v ČR a SR.

Obrázek 10: Graf zobrazující vývoj daňového zatížení poplatníka se třemi dětmi

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 Poplatník s příjmem překračující maximální vyměřovací základ

Od roku 2008 byl pro všechny účastníky sociálního a zdravotního pojištění určen maximální vyměřovací základ. Jeho výše se odvozuje od statisticky sledované průměrné mzdy. Maximální vyměřovací základ v roce 2011 pro sociální a zdravotní pojištění v ČR činil 72násobek průměrné mzdy za rok, což bylo 1 781 280 Kč. V SR byl v roce 2011 maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění 36násobek průměrné mzdy za rok, což je 28 296 € a maximální vyměřovací základ pro nemocenské pojištění je 1,5násobek všeobecného vyměřovacího základu, což činilo 14 148 €, a pro důchodové pojištění je to 4násobek všeobecného vyměřovacího základu, což bylo 37 728 €, za rok. Všeobecný vyměřovací základ je stanoven 12násobkem průměrné mzdy za kalendářní rok. Tabulka 25 zobrazuje výpočet daňového zatížení poplatníka po překročení maximálního limitu pro sociální a zdravotní pojištění.

Je zde zvolen model poplatníka, který nemá žádné děti. Tento poplatník podepsal Prohlášení. Je zde vycházeno z 690% průměrné mzdy.

V měsíci, kdy byl překročen maximální měsíční vyměřovací základ, je sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatele i zaměstnanec vypočítáváno z částky pro dané maximální vyměřovací základy pojistného.

V následujících měsících zaměstnavatel ani zaměstnanec neodvádí sociální a zdravotní pojištění. Tento případ je znázorněn v tabulce 25.

Tabulka 25: Daňové zatížení při překročení maximálního vyměřovacího základu

Česká republika						
hrubý měsíční příjem (Kč)	daň z příjmů (Kč)	SP: zaměstnavatel (Kč)	ZP: zaměstnavatel (Kč)	SP: zaměstnanec (Kč)	ZP: zaměstnanec (Kč)	daňové zatížení (%)
170 706	23 536	0	0	0	0	13,79

Slovenská republika						
hrubý měsíční příjem (€)	daň z příjmů (€)	SP: zaměstnavatel (€)	ZP: zaměstnavatel (€)	SP: zaměstnanec (€)	ZP: zaměstnanec (€)	daňové zatížení (%)
5 423	972,74	0,00	0,00	0,00	0,00	17,94

Zdroj: vlastní zpracování

Z této tabulky vyplývá, že daňové zatížení poplatníka v následujících měsících po překročení maximálního vyměřovacího základu je v České republice přibližně o 4% body nižší než na Slovensku.

Je to způsobeno tím, že není odváděno sociální ani zdravotní pojištění zaměstnavatelem, tudíž se v ČR základ daně nevypočítává ze superhrubé mzdy, ale pouze z hrubé mzdy, jako je tomu na Slovensku. S tím souvisí to, že v ČR je nižší sazba pro daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 % a na Slovensku 19 %.

ZÁVĚR

Daň z příjmů fyzických osob patří společně s daní z příjmů právnických osob a daní z přidané hodnoty k nejdůležitějším příjmům jdoucí do státního rozpočtu. Jak již bylo zmíněno, tato daň je jednou z nejsložitějších daní, jelikož v daňových zákonech upravující tuto daň není snadná orientace a existuje v tomto zákoně spousta výjimek, ale také daňové zákony jsou velmi často novelizovány.

Cílem této bakalářské práce bylo porovnání prvků daně z příjmů fyzických osob z českého a slovenského právního hlediska. Práce seznamovala jak s podobnými znaky, tak i s rozdílnými znaky této daně. Především seznamuje s rozdílem, že Slovenská republika využívá nezdanitelných částí daně, naopak v České republice jsou využívány slevy na daních. V České republice je větší počet nezdanitelných částek a slev. Na Slovensku je systém způsobu výpočtu daně z příjmu jednodušší. Hlavní rozdíl představují příjmy ze závislé činnosti. Stanovení daňové povinnosti je v obou zemích odlišný, například v Slovenské republice se vypočítá základ daně odečtením zdravotního, sociálního pojištění hrazené zaměstnancem a nezdanitelné části daně od hrubé mzdy. Naopak Česká republika společně s Maďarskem jako jediné země na světě při výpočtu základu daně zvyšují mzdu o pojistné na sociální a zdravotní pojistné placené zaměstnavatelem.

Dalším cílem této práce bylo vyjádření daňového zatížení daně z příjmů včetně sociálního a zdravotního pojištění. Toto daňové zatížení bylo zpracováno na základě efektivní daňové sazby z daných procentuálních výší průměrné mzdy rozdělené podle poplatníků, kteří nemají nebo mají děti žijící ve společné domácnosti. Efektivní daňová sazba byla vypočtena podílem zjištěné daně z příjmů k hrubé mzdě.

Podle zjištěných výpočtů autorka došla k závěru, že oba daňové systémy se výší daňového zatížení extrémně neliší. Vliv daně je rozdílný v závislosti na typu poplatníka. Slovenský daňový systém je výhodnější pro jednotlivce a rodiny s vyššími příjmy než je průměrná mzda. Daňový systém v České republice naopak upřednostňuje rodiny s dětmi s nižšími příjmy než průměrná mzda.

Dále bylo zjištěno, že pokud mají poplatníci nadprůměrné mzdy, které přesahují limity vyměřovacích základů pro pojistné, jejich daňové zatížení je poměrně nízké. Je to z důvodu, že poplatník neplatí sociální ani zdravotní pojištění. Z toho následně vyplynulo, že daňové zatížení těchto poplatníků v České republice je nižší než v Slovenské republice.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Kol'ko štát vyberie?. *Cena státu: Projekt iness* [online]. 2011 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://cenastatu.sme.sk/kv-d-dvv/2011/Eur>.
- [2] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. Praha: ASPI, 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2
- [3] SCHULTZOVÁ, A. a kol. *Daňovníctvo: Daňová teória a politika*. Bratislava: IURA EDITION, 2009. 237 s. ISBN 978-80-80782-2.
- [4] VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2010*. Praha: VOX, 2010. 355 s. ISBN 978-80-80782-64-2.
- [5] Výroční zpráva české daňové správy. *Česká daňová správa* [online]. 2010 [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/cds/vz_cds_2010.pdf.
- [6] Výsledky pokladního plnění státního rozpočtu za leden-březen 2012. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_69265.html.
- [7] Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů. In: *Businesscenter.cz*. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/>.
- [8] Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů. In: *finance.sk*. 1. 1. 2012. Dostupné z: <http://www.finance.sk/download/248-stahuj-zakon-o-dani-z-prijmov/>.